

Tabasalu Ühisgümnaasium

Põhikooli õppekava üldosa

Tabasalu Ühisgümnaasium (edaspidi „Kooli“) õppekava kehtestatakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 17 lg 2 ja Vabariigi Valitsuse 01.09.2014. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 alusel.

Sisukord

<u>1. Kooli õppekava üldosa</u>	3
<u>2. Kooli väärtused ja eripära, kooli õppe- ja kasvatusesmärgid</u>	3
<u>3. Õppekorraldus põhikoolis</u>	5
<u>4. Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused</u>	13
<u>5. Loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord</u>	17
<u>6. Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus Tabasalu Ühisgümnaasiumis</u>	18
<u>7. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord</u>	23
<u>8. Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine</u>	24
<u>9. Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus</u>	25
<u>10. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted</u>	25
<u>11. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord</u>	26

1. Kooli õppekava üldosa

1.1. Üldsätted

Kooli õppekava on kehtestatud ühe tervikdokumendina põhikoolile ning koosneb järgmistest osadest:

- 1) õppekava üldosa;
- 2) ainevaldkondade õppeainete ainekavad põhikoolile, milles on esitatud õppeainete õpitulemused ja õppesisu kirjeldused klassiti.

Kooli õppekava on koolis õpingute (õppe- ja kasvatustegevuse) alusdokument, mis on koostatud riiklike õppekavade alusel tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikest 1 ning põhikooli riikliku õppekava § 24 lõikest 1, milles eelkõige tuuakse välja kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raames ning milles kirjeldatakse õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmiseks.

Kooli õppekava koostamisel on lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, riiklikest õppekavadest ja Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõikest 3.

Kooli õppekavas käsitletakse õppimist väljundipõhiselt. Väljundipõhise õppekava kõrgeim õpiväljund on omandatud üldpädevused, s.o suutlikkus asjatundlikult, loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida teatud tegevusalal või -valdkonnas, perekonnas, tööl, avalikus elus, kultuurikandjana. Põhikooli lõpuks kujunevad üldpädevused on kirjeldatud põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes 4. Üldpädevused on valdkonna- ja aineülesed ja nende kujunemise tagamine õpilastel on kõigi koolis tegutsevate isikute ühine eesmärk.

Väljundipõhises õppes on rõhuasetus õpilaste poolt õppimise kaudu õppeprotsessi lõpuks omandatavate õpitulemuste omandamisel ja nende hindamisel. Õpilastel lastakse demonstreerida õpitulemuste omandatust võimalikult erinevates olukordades tulenevalt õpitulemuse väljundist ja antakse soorituste kohta tagasisidet tuues välja õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning andes soovitusi edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpitulemuse omandamist. Kooli õppekavas esitatud õppesisule pühendatakse arvestatav hulk aega, lähenedes õppesisule mitmekesiselt nii, et õpilased õpivad õpitut kasutama erinevates situatsioonides.

Väljundipõhise õppe õpikäsitus väljendub selles, et õpetamine on õpilase vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna organiseerimine viisil, et õpilane saavutab õppekavas kavandatud õpitulemused/pädevused.

2. Kooli väärtused ja eripära, kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid

Kõik koolitöötajad lähtuvad oma tegevuses põhikooli riikliku õppekava § 2 lõikes 3 ja gümnaasiumi riikliku õppekava § 2 lõikes 3 sätestatud üldnimlikest ja ühiskondlikest alusväärtustest, milleks on ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu, vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

Tabasalu Ühisgümnaasiumi koolipere põhiväärtused on **haritus ja kultuursus**.

Klassijuhatajatundides tutvustatakse õpilastele põhiväärtusi ja neid mõtestatakse lahti erinevate tegevuste kaudu (nt ülekoollised üritused). Aineõpetajad seostavad kooli põhiväärtusi ainetunniga.

Kooli missioon sätestab, et õpilasele on loodud tingimused isiku mitmekülgses arenguks, sh süvendatud teadmiste omandamiseks ja õppekava väliseks tegevuseks. Omandatud teadmised, oskused ja üldnimlikud väärtushoiakud võimaldavad jätkata edukalt õpiteed, kujundada ja hoida isamaalisi väärtusi kogukonnas ning riigis.

Eripära

Tabasalu Ühisgümnaasium on avatud suhtumisega, innovaatsiliselt mõtleval ja iga õpilase arengut toetav kool. Kooli motoks on *Ajad muutuvad ja meie koos nendega.*

Kooli logo elemendid kajastavad kooli väärtusi. Logo kujutab salu, mis ühendab erinäolisi, väärtuslikke puukesi – iga kooli õpilane on tähtis ning kooli ülesandeks on pakkuda tema arenguks parimad tingimused.

Kooli eripära väljendub avatud õpikeskkonnaga koolis, kus edendatakse innovatsiooni ja innovaatsilisi õppemeetodeid, mis on suunatud õpilaste motivatsiooni ja tulemuslikkuse suurendamisele. Õppe kavandamisel ja korraldamisel keskendutakse eelkõige õpilastel praktilise intelligentsuse kujunemise toetamisele kõikides üldpäädevustes.

Alates 1. klassist kuni põhikooli lõpuni õpetatakse suunapõhiselt süvendatult inglise keelt, matemaatikat, muusikat ja antakse esmased ettevõtlusteadmised. Suurt tähelepanu pööratakse digi-, õues- ja projektõppele.

Kooli ainekavadesse on sisse kirjutatud IKT rakendamine. Aastati kasvab arvutiklassi, nutiseadmete (tahvelarvutid, nutitelefonid) kasutamine ainetundides.

Õppekava tulemuslikuks täitmiseks on koostatud kooliastmeti õppekäikude plaan, mida korrigeeritakse iga õppeaasta algul.

Kaasates erinevaid õppeaineid toimuvad lõimumisprojektid kehalises kasvatuses ja loodusõpetuses, kunstiõpetuses, ajaloos jms. Erinevate ainete vaheline lõimumine on sisse kirjutatud ainekavadesse.

Kooli õppe- ja kasvatusesmärgid

Lõpetades kooli on õpilane omandanud üld-, kooliastme- ja ainevaldkonnapädevused.

Õppe- ja kasvatuses aineüleseks eesmärgiks on põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes 4 esitatud üldpäädevuste, põhikooli riiklikus õppekavas § 7, § 9, § 11 kooliastmeti kirjeldatud pädevuste ning põhikooli riikliku õppekava ainevaldkonnakavades esitatud valdkonnapädevuste kujunemine, arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. a soovitusel, „Võtmepäädevuste kohta elukestvas õppes“, sätestatut.

Lõpetades kooli on õpilane saavutanud riiklikes õppekavades esitatud õpitulemused.

Põhikooli lõpetamisel saavutatavad õpitulemused on kooskõlas kvalifikatsiooniraamistiku 2. tasemel kirjeldatud üldnõuetega: õpilasel, kes lõpetab põhikooli, on teadmised ainevaldkonnaalaste faktide kohta, põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused vastava teabe kasutamiseks, et täita ülesandeid ja

lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid ning suutlikkus töötada ja õppida juhendamisel, kuid mõningase iseseisvusega.

Kool toetab iga õpilase individuaalset arengut.

Kool aitab kaasa põhikooli õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.

Põhikooli õpilasele on tagatud eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

Koolis on loodud põhikooli õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

Põhikooli õpilasel, kes on läbinud kooli õppekava, on kujunenud põhilised väärtushoiakud ning õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. On loodud alus enesemääratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse. Põhikooli õpilased on jõudnud selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning omavad valmisolekut õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorel on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.

Õpetuses ning kasvatuses pööratakse erilist tähelepanu eesti keele õppele, kuna tulenevalt põhikooli riikliku õppekava § 3 lõikest 7 seisab Eesti kool eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest.

3. Õppekorraldus põhikoolis

3.1. Tunnijaotusplaan põhikoolis

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 on sätestatud põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus tundides. Põhikooli riiklikus õppekava § 15 lõikes 3 on sätestatud põhikooli kohustuslike õppeainete nädalatundide arv. Tulenevalt põhikooli riiklikus õppekavas esitatud kohustuslikest nädalatundide arvust ning lubatud vabast tunniressursist, mis jääb kohustusliku ja maksimaalselt lubatu vahele, on koostatud tunnijaotusplaanid eesti õppekeele klassidele.

Riiklik tunnijaotusplaan

Ained	Klassid											
	1.	2.	3.	I KA	4.	5.	6.	II KA	7.	8.	9.	III KA
1) eesti keel	7	6	6	19	5	3	3	11	2	2	2	6
2) kirjandus						2	2	4	2	2	2	6
3) A-võõrkeel			3	3	3	3	3	9	3	3	3	9
4) B-võõrkeel							3	3	3	3	3	9
5) matemaatika	3	3	4	10	4	4	5	13	5	4	4	13
6) loodusõpetus	1	1	1	3	2	2	3	7	2			2
7) geograafia									1	2	2	5

8) bioloogia									1	2	2	5
9) keemia										2	2	4
10) füüsika										2	2	4
11) ajalugu						1	2	3	2	2	2	6
12) inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2	1	1		2
13) ühiskonnaõpetus							1	1			2	2
14) muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
15) kunst	2	1	2/1	4,5	1	1	1	3	1	1	1	3
16) tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	1	2	1/2	4,5	1	2	2	5	2	2	1	5
18) kehaline kasvatus	2	3	3	8	3	3	2	8	2	2	2	6
Kohustuslik maht	18	19	23		21	23	29		28	31	31	
Vaba tunniressurs	2	4	2	8	4	5	1	10	2	1	1	4
Maksimaalne nädalakoormus	20	23	25		25	28	30		30	32	32	

Tabasalu Ühisgümnaasium

Tavaklassid ettevõtluse suunaga

Ettevõtluse tundides näidatakse algkooliõpilastele hariduse ja töökoha vahelist seost. See aitab erinevate klasside tasemel õpilastel mõista neid ümbritsevat majanduselu ning valmistab nad ette jätkuvateks õpinguteks ja nendega kaasnevateks saavutusteks. Pakutavad tegevused aitavad õpilastel paremini mõista suhteid koolis õpitava ning praktilises majandustegevuses eduka osalemise vahel.

Esimene ettevõtluse suunal õppiv klass alustas 2014./15 õa

Klassid

Ained	1.	2.	3.	I KA	4.	5.	6.	II KA	7.	8.	9.	III KA
1) eesti keel	7	6	6	19	6	4	3	13	2	3	2	7
2) kirjandus						2	2	4	2	2	2	6
3) A-võõrkeel		2	3	5	4	3	3	10	4	3	3	10
4) B-võõrkeel						1	3	4	3	3	3	9
5) matemaatika	4	4	4	12	5	5	6	16	5	4	5	14
6) loodusõpetus	1	1	1	3	2	2	3	7	2			2
7) geograafia									1	2	2	5
8) bioloogia									1	2	2	5
9) keemia										2	2	4
10) füüsika										2	2	4
11) ajalugu						2	2	4	2	2	2	6
12) inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2	1	1		2
13) ühiskonnaõpetus				0			1	1			2	2
14) muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
15) kunst	2	1	2/1	4,5	1	1	1	3	1	1	1	3
16) tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	1	2	1/2	4,5	1	2	2	5	2	2	1	5
18) kehaline kasvatus	2	3	3	8	3	3	2	8	2	2	2	6
19) ettevõtlusõpetus	1	1	1	3	1	1		2	1			1

20) tantsuõpetus (valik)	1			1								
Kohustuslik maht	18	19	23	60	21	23	29	73	28	31	31	90
Vaba tunniressurss	2	4	2	8	4	5	1	10	2	1	1	4
Maksimaalne nädalakoormus	20	23	25	68	25	28	30	83	30	32	32	94
Nädalakoormus TÜGis	20	23	24	67	25	28	30	83	30	32	32	94

Tumedalt – lisatud tunnid

Inglise keele õppesuund

Õpilased asuvad õppima inglise keelt juba 1. klassist ning I kooliastmes omandavad õpilased algteadmised õigest hääldusest, lugemisreeglitest ning tunnis pannakse alus baassõnavarale.

II kooliastmes keskendutakse lisaks suulisele väljendusoskusele ka kirjalikule. III kooliastmes on tähelepanu all kõik osaoskused ning heaks keeleoskuse tasemeks põhikooli lõpuks on B 1.2.

Esimene inglise keele õppesuunal õppiv klass alustas 2011./12. õppeaastal.

Ained	Klassid											
	1.	2.	3.	I KA	4.	5.	6.	II KA	7.	8.	9.	III KA
1) eesti keel	7	6	6	19	6	4	3	13	2	3	2	7
2) kirjandus						2	2	4	2	2	2	6
3) A-võõrkeel	1	3	4	8	5	4	4	13	4	3	3	10
4) B-võõrkeel						1	3	4	3	3	3	9
5) matemaatika	4	4	4	12	5	5	5	15	5	4	5	14
6) loodusõpetus	1	1	1	3	2	2	3	7	2			2
7) geograafia									1	2	2	5
8) bioloogia									1	2	2	5
9) keemia										2	2	4
10) füüsika										2	2	4
11) ajalugu						1	2	3	2	2	2	6
12) inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2	1	1		2
13) ühiskonnaõpetus				0			1	1			2	2
14) muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
15) kunst	2	1	2/1	4,5	1	1	1	3	1	1	1	3
16) tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	1	2	1/2	4,5	1	2	2	5	2	2	1	5
18) kehaline kasvatus	2	3	3	8	3	3	2	8	2	2	2	6
19) ettevõtlusõpetus									1			1
20) tantsuõpetus (valik)	1			1								
Kohustuslik maht	18	19	23	60	21	23	29	73	28	31	31	90
Vaba tunniressurss	2	4	2	8	4	5	1	10	2	1	1	4
Maksimaalne nädalakoormus	20	23	25	68	25	28	30	83	30	32	32	94
Nädalakoormus TUGis	20	23	24	67	25	27	30	82	30	32	32	94

Tumedalt – lisatud tunnid

Matemaatika-muusika õppesuund

Õppesuuna eesmärgiks on kasvatada matemaatikat ja muusikat armastavaid noori, kes orienteeruvad erinevates muusikavaldkondades, suudavad lahendada matemaatilisi-loogilisi ülesandeid, kasvatada järelkasvu kooli kooridesse ja reaalõppesuunaga klassi.

Töö toimub kahes esimeses kooliastmes. I ja II kooliastmes on üks rühmatund matemaatikas ja muusikas. Muusikaõpetuses õpitakse lisaks riiklikule õppekavale 1. klassist alates plokkflööti ja sellest tulenevalt ka süvendatult noodiõpetust. Lisaks relatiivsele noodiõpetuse süsteemile (JO-LE-MI) õpitakse juba 1. klassis ka absoluutlikõrgusi (C, D, E). Õpetatakse integreeritult matemaatiliste arvutusülesannetega (liitmine- lahutamine, korrutamine-jagamine, intervallid-harmonia) erinevaid rütmivältsi. Kuna õpitakse plokkflööti ning ka teisi instrumente, saab moodustada klassi orkestri, erinevaid ansambleid ning nautida lisaks laulmisoskusele pillimänguuskust üheskoos.

Koolis on võimalik osaleda erinevates koorides ja käia pärast tunde muusikakoolis.

Matemaatika rühmatund toimub arvutiklassis, kus põhirõhk on esmase infotehnoloogia kasutamise oskuse saamisel. Lisaks matemaatikaülesannetele õpitakse tundma ja kasutama erinevaid programme ning tutvutakse programmeerimisega. Õpilastes arendatakse nii musikaalsust kui ka matemaatilisi-loogilisi mõtlemist.

Esimene matemaatika-muusika õppesuunal õppiv klass alustas 2010./11. õppeaastal.

Klassid

Ained	1.	2.	3.	I KA	4.	5.	6.	
1) eesti keel	7	6	6	19	6	4	3	13
2) kirjandus						2	2	4
3) A-võõrkeel		2	3	5	4	3	3	10
4) B-võõrkeel						1	3	4
5) matemaatika	4	5	5	14	5	6	5	16
6) loodusõpetus	1	1	1	3	2	2	3	7
7) geograafia								
8) bioloogia								
9) keemia								
10) füüsika								
11) ajalugu						1	2	3
12) inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2
13) ühiskonnaõpetus				0			1	1
14) muusika	3	2	3	8	3	2	2	7
15) kunst	2	1	2/1	4,5	1	1	1	3
16) tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	1	2	1/2	4,5	1	2	2	5
18) kehaline kasvatus	2	3	3	8	3	3	2	8
19) tantsuõpetus (valik)	1			1				
Kohustuslik maht	18	19	23	60	21	23	29	73
Vaba tunniressurss	2	4	2	8	4	5	1	10
Maksimaalne nädalakoormus	20	23	25	68	25	28	30	83
Nädalakoormus TUGis	20	23	25	68	25	28	30	83

Tumedalt – lisatud tunnid

Reaalsuund (7.–9. klass)

Süvendatult reaalainete õppimine annab õpilasele võimaluse loogiliselt arutleda, põhjendada ja tõestada ning rakendada oma teadmisi igapäevaelus. Põhikooli lõpetaja on orienteeritud jätkama õpinguid gümnaasiumi matemaatika-inglise keele õppesuunal. Lisaks riiklikule õppekavale lisanduvad täiendavad matemaatikatunnid.

Üks matemaatikatund nädalas toimub rühmatunnina, kus õpetaja saab teha rohkem individuaalset tööd, lahendada olümpiaadiülesandeid ning õpetada matemaatikat IT-vahendeid kasutades.

Ained	Klassid			
	7.	8.	9.	III KA
1) eesti keel	2	2	2	6
2) kirjandus	2	2	2	6
3) A-võõrkeel	3	3	3	9
4) B-võõrkeel	3	3	3	9
5) matemaatika	6	5	5	16
6) loodusõpetus	2			2
7) geograafia	1	2	2	5
8) bioloogia	1	2	2	5
9) keemia		2	2	4
10) füüsika		2	2	4
11) ajalugu	2	2	2	6
12) inimeseõpetus	1	1		2
13) ühiskonnaõpetus			2	2
14) muusika	1	1	1	3
15) kunst	1	1	1	3
16) tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus	2	2	1	5
18) kehaline kasvatus	2	2	2	6
19) ettevõtlusõpetus	1			1
20) ettevõtlusõpetus (valik)		1	1	2
Kohustuslik maht	28	31	31	90
Vaba tunniressurss	2	1	1	4
Maksimaalne nädalakoormus	30	32	32	94
Nädalakoormus TUGis	30	32	32	94

Tumedalt – lisatud tunnid

3.2. Valikainete ja võõrkeelte valik

Valikained põhikoolis on kooli valik ning nende õpetamine toimub vaba tunniressursi arvelt, pidades silmas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 sätestatud suurimat lubatud õppekoormust nädalas.

A-võõrkeelena õpetatakse inglise keelt, B-võõrkeelena vene keelt.

3.3. Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõike 4 ja „Põhikooli riikliku õppekava“ § 15 lõike 9 kohaselt võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

3.3.1. Õpilase vanema ja direktori või direktori volitatud isikuga kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist koolis läbitava õppe osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

3.3.2. Kooli õppekava väliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana võimaldab suurendada õpilaste, sealhulgas erivajadustega õpilaste hariduslikku mobiilsust ning avardada võimalusi kooliväliseks õppeks. Mujal õppimine annab paindlikuma võimaluse hariduse omandamiseks ja annab andekamatele õpilastele võimaluse ennast teostada. Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.

3.3.3. Kooli õppekava välise õppimise arvestamisel lähtutakse õpitu sisust ja õpitulemustest. Koolil on õigus nõuda täiendavaid materjale, kui tõendusmaterjal õpitu sisu või õpitulemuste kohta pole piisav.

3.3.4. Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega. Kooli õppekava välist õppimist või tegevust ei hinnata mitte kogemuse omandamise, vaid mingi kogemuse omandamise käigus toimunud õppimise põhjal. Õpitu peab olema seotud nende õpitulemustega, mille saavutamist taotletakse. Kindlasti peab õpitu olema määratletav ka tasemega. Põhikoolis arvestatakse samal haridustasemel või kõrgemal tasemel omandatud. On oluline, et mujal õpitu oleks sisuliselt sobiv õppekavaga, mille järgi õpilane koolis õpib.

3.3.5. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel kooli õppekava osana võivad võimalikud äraütlemised olla seotud:

- 1) tähtajalise aegumisega – kui õppimine on toimunud enam kui kolm aastat tagasi;
- 2) sisulise aegumisega – teatud õpitulemused aeguvad ajas, näiteks seoses infotehnoloogia arenguga;
- 3) topeltarvestamise vältimisega — mujal (näiteks muusikakoolis) õpitu, mille tõenduseks on antud muusikakooli tunnistus ei ole automaatselt üle kantav muusika õppeaine läbimisenä;
- 4) teisel (madalamal) õppetasemel läbitud õppe mitte arvestamisega – gümnaasiumiastmel ei arvestata neid õpinguid, mis on läbitud põhikooli tasemel;
- 5) muu mõjuv põhjus, miks õppekavavälist õppimist ei saa arvestada õppekava osana;
- 6) ei arvestata kooli õppekavaväliseid õpinguid või tegevusi seoses kooli lõpetamisega (koolieksami sooritamisel, õpilasuurimuse või praktilise töö sooritamisel ning loovtöö koostamisel).

3.3.6. Õpilasel tuleb esitada taotlus kooli õppekavaväliste õpingute arvestamise taotlemiseks. Koos taotlusega esitatakse ka vastav tõestusmaterjal.

3.3.7. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamiseks vaatab kooli juhtkond läbi direktorile laekunud avaldused ja moodustab taotluse hindamiskomisjoni. Komisjoni kaasatakse vähemalt kaks õpetajat, kes tunnevad terviklikult ja põhjalikult õppekava. Hindamiskomisjon teeb otsuse õpingute arvestamise kohta kooli õppekava osana.

3.4. Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

Läbivate teemade rakendamine

Läbivate teemade õpetus realiseerub kogu koolipere ühise toimimise kaudu, põhinedes lõimingu ja keskkonna korraldusel.

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on ainevaldkonnaülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õpikeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoollisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, Harku valla asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

Aineõppel põhinev läbivate teemade kasutamine arvestab ainekavades toodud seoseid läbivate teemade taotlustega ning õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vajadust läbivate teemade käsitlemisel. Läbivate teemade taotluste elluviimine toimub ka valikainete kaudu. Õppeainete ja ainevaldkondade panus läbiva teema käsitlemisse on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev.

Õpikeskkonna korraldamise kaudu luuakse võimalused läbivate teemadega tegelemiseks. Läbivate teemade taotluste elluviimiseks kasutatakse nii vaimset, sotsiaalset kui ka füüsilist õpikeskkonda. Klassi- ja koolivälisel tegevusel põhinev läbivate teemade käsitlemine toimub projekti- ning partnerlustegevuste kaudu, mille eesmärgid ja tulemused on seotud läbivate teemade taotlustega.

Lõimingu rakendamine

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töö planeerimise ja kooli üldtööplaani tasandil.

Lõimingu mõte avaldub selles, et ühel või teisel moel seostades eraldiseisvaid õpetatavaid teadmisi ja oskusi, asetades need reaalse elu konteksti ning aidates õpilastel neid mõtestada ning seostada üheks tervikuks.

Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldatakse koolis õpet ja kujundatakse õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärgid ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku. Õppe lõimingu taotlejad tunnivälised ja ülekoollised projektid kavandatakse pedagoogide poolt koostöös iga õppeaasta alguseks. Need kajastuvad kooli üldtööplaanis ning üldtööplaanist tulenevalt õpetaja arvestab nendega oma tööd planeerides. Lõiming on õpetajate teadlik katse seostada erinevaid teadmisi ja oskusi ning õppemeetodeid omavahel nii, et saavutada õppekava ja õpetuse terviklikkus. Õpetuse terviklikkuse saavutamise kaudu püüeldakse selles suunas, et toetada parimal moel õpilase sisemise lõimingu tekkimist ning üldpädevuste kujunemist.

Lõimingul on oluline roll õppimise fragmenteerituse vähendamises, eesmärgiga muuta õppimine õpilase jaoks tähenduslikuks. Õppetegevuses aidatakse teadmisi konstrueerida tähenduslikkuse kontekstis. Selle saavutamiseks kasutatakse probleemõpet, mis julgustab õpilasi uurima võimalusi, välja mõtlema alternatiivseid lahendusi, tegema koostööd teiste õpilastega, välja pakkuma ideid ja hüpoteese ning lõpuks välja pakkuma parima lahenduse, mille nad ise leidsid. Lõiming võimaldab püüelda suunas, kus õpilased areneksid aktiivseteks enastjuhtivateks õppijateks, kes konstrueerivad oma teadmisi varasematele teadmistele tuginedes ning õppimise käigus omandatud kogemustest ja seostest.

Lõimingu puhul on oluline lõimingutsentri määratlemine. Lõimingutsentrit kasutatakse millegi saavutamiseks. Lõimingutsenter on midagi, mille ümber õppetegevus kavandatakse. Lõimingutsentriks võib olla mingi teadmine, oskus või suhtumine või mingi keskne idee kui fokuseeriv tsepter. Kooli õppekava kontekstis on sellisteks keskseteks aineülesteks ideedeks pädevused. Pädevusi käsitleme kui lõimingutsentreid, mis on aluseks suutlikkuse kujunemiseks. Pädevuste kujundamist taotletakse nii õppe- kui ka õppekavavälises tegevuses.

Lõimingutsentriks võivad olla erinevad õppeviisid (individuaalne, paaris- ja rühmatöö, diskussioon, ajurünnak, probleemõpe, õppekäik, ekskursioon, matk), mis aitavad õpilasel omandada erinevaid töövõtteid ja saada kogemusi. Või õppeülesanded (projekt, referaat, uurimistöö, loovtöö, essee), mis täidavad olulist rolli sisemise lõimingu saavutamisel. Lõiminguks võib olla ka mis tahes probleem, meetod või vahend, millega kaks või enam õpikogemust seostatakse.

Lõimimise esimeseks sammuks on lõimingutsentri määratlemine, mille leiab õppekava üldosast ja ainekavadest esitatuna ainevaldkondade kaupa. Üldpädevuste kujundamist on käsitletud täpsemalt ainevaldkondade kirjeldustes. Valdkonnasisese lõimingu aluseks on vastava valdkonnapädevuse kujunemine. Valdkonnaülese lõimingu aluseks on pädevused kooliastmeti.

Kui lõimingutsenter on valitud, tuleb selle käsitlemiseks leida sobiv lõiminguviis ja sellega seotud tegevused. Tegevused peavad olema õpetaja poolt valitud hariduslikult tähenduslikud ja soodustama iga aine õpitulemuste saavutamist ka siis, kui nad ei sisalda endas lõiminguviisi. Lõiming väljendub õpetaja töö planeerimisel õppetegevustena. Tegevusteks võivad olla projektide kavandamine ja teostamine, probleemide lahendamine, uurimine, küsimuste esitamine ja neile vastuste leidmine. Lõimingu õnnestumiseks on oluline õpetajate koostöö. Selleks on koolis loodud võimalused õpetajate omavaheliseks tihedaks koostööks.

Lõimingu viisi valik on õpetajale vaba ning viisi valik sõltub sellest, mida tahetakse lõimimisega saavutada: kas luua seoseid üksikute õpitulemuste vahel, ainevaldkondade sees ja ainevaldkondade vahel või soovitakse lõiminguviisi saavutada kooliastme pädevusi, üldpädevusi või valdkonnapädevusi. Õpetajal on kasutada järgmised lõiminguviisid: ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne lõiming, interdistsiplinaarne valdkonnasisene või interdistsiplinaarne valdkondade vaheline lõiming.

4. Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesisustamiseks kavandatud tegevused

Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesisustamiseks on koolis kavandatud järgmised tegevused:

4.1. Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused:

- 1) koolisisised õppepäevad;
- 2) koolis õpetatakse rahvatantsu, koorilaulu ja pilliõpet. Tegutsevad erinevad kooriliigid ja väiksemad muusikalised grupid;
- 2) õpetajate poolt kolleegidele läbiviidavad avatud tunnid;
- 3) õpetajate omavaheline koolitamine;
- 4) õppetooliti ainenädalate korraldamine;
- 5) õpetajate uurimusi või loominguviisi tutvustavad ülevaatenäitused;
- 6) õppeaasta jooksul toimuvad õpetajate eestvedamisel õppekäigud, mis toetavad ainevaldkonnaüleste pädevuste kujunemist;
- 7) osavõtt rahvusvahelistest projektidest (Comenius, NordPlus Junior).

4.2. Ülekoolilised ühistegevused (projektid):

- 1) ainevaldkonniti õpilasuurimusi tutvustavad konverentsid;

- 2) traditsioonilised ülekoollilised üritused, mis toimuvad igal õppeaastal (nt spordipäevad, õpilastööde näitused, Eesti Kontserti kontserdid, „Tagasi kooli“ päev, Miss Tabasalu, õpilaskontserdid, emakeelenädal, sisekaitsepäev);
- 3) erinevate tähtpäevadega seotud üritused (näiteks koolialguse, vabariigi aastapäeva aktused, õpetajate päeva tähistamisega seotud üritused, mardi- ja kadripäeva karneval, jõulukontsert kirikus jms);
- 4) loovtööde ja praktiliste tööde ülevaateüritused (ülevaatenäitus, spordivõistlused, moešõu, muusikapäev, filmiõhtu, teatrifestival, jms millel õpilased tutvustavad omaloomingut);
- 5) talgupäev vähemalt kord õppeaastas;
- 6) heategevusüritused (nt õpilaslaadad).

Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused ja ülekoollilised ühistegevused (projektid) kirjeldatakse konkreetsemalt kooli üldtööplaanis kooskõlas haridus- ja teadusministri 25. augusti 2010. a määruse 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ §-ga 4.

Ühistegevuste kavandamist, läbiviimist ja tulemuslikkuse hindamist korraldab ja koordineerib huvijuht. Kavandatavad ühistegevused toetavad üldpädevuste kujunemist. Kõikidel ühistegevustel on kindlaks määratud juht (projektijuht), kelle ülesanne on koostöös projektirühmaga määratleda ühistegevuse eesmärgid lähtuvalt üldpädevustest. Peale ühistegevuse toimumist viiakse läbi selle tulemuste analüüs lähtuvalt püstitatud eesmärkidest (määratletakse tulemuste ja protsessi tugevused ja nõrkused) ning kavandatakse parendustegevused edaspidiseks.

4.3. Liikluskasvatuse teemad kooliastmeti

4.3.1. Üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks

Vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 1 on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:

- 1) ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
- 2) teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

Kooli rolliks on vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 2 viia läbi laste liikluskasvatust ja valmistada õpilasi ette ohutuks liiklemiseks. Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“. Juhindudes maanteeameti veebilehel antud soovitustest, kujundatakse koolis liikluskasvatuse teemade kaudu alljärgnevat üldiseid teadmisi ja oskuseid ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

I kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada;
- oskab ohutult evakueeruda koolihoonest;
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis;
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
- oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluisudega sõitmiseks ohutut kohta;
- oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel;
- oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada;
- oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust;

- oskab eristada valet/ohklikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.

I kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) ohutuse väärtustamine ning tähelepanu pööramine ohutusele igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses;
- 2) oskus mõista ja väärtustada iseenda ohutust ning ohutut käitumist; ohuolukordade tekkepõhjuste selgitamine, ohu ennetamine, ohutust tagavate turvavahendite kasutamine, abi kutsumine.

II kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada;
- oskab ohutult evakueeruda koolist;
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;
- oskab (vajadusel) kasutada tulekustutustekki;
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab käituda/tegutseda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijuhhi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
- oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
- oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid;
- tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile);
- oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutuslaste teemakäsitluste kohta;
- oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja kuidas ohtu vältida.

II kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavate tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- 2) ohutuslaste teadmiste, oskuste, vilumuste lõimimine. (laste õpetamine reaalses liikluskeskonnas, praktilised õppused jne).

III kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seaduskuulekas;
- oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda;
- oskab ohutult evakueeruda koolist ja osutada evakueerumisel abi endast noorematele;
- teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;
- oskab kustutada väikeseid tulekoldeid (sh lõke, süttinud rasv pannil jne);
- teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- oskab ohtlike ainetega kokkupuutumisel end kaitsta nende tervist kahjustava toime eest;
- oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda;
- oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks;
- kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid;
- mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile, mopeedijuhile);
- on teadlik ohutuslastest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta;
- oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti (liiklus)ohutuslast olukorda teiste riikidega.

III kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist; oskus osaleda diskussioonides ohu ennetavates tegevustes analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- 2) ohutust tagavatest seadustest tulenevate käitumisharjumuste kujundamine (teadmiste rakendamine oskuste, vilumusteni), praktilised ohutusalased õppused.

4.3.2. Liikluskasvatuse teemad

Liikluskasvatuse teemad on tuletatud põhikooli riikliku õppekava ja gümnaasiumi riikliku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning maanteeameti veebilehel esitatud soovitustest liikluskasvatuse osas ning liikluseadusest ja selle alusel antud määrusest „Laste liikluskasvatuse kord“.

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ §-s 5 lõigetes 3 kuni 5 on sätestatud liikluskasvatuse sisu kooliastmeti:

- 1) Põhikooli esimeses astmes (1.–3. klass) on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast;
- 2) Põhikooli teises (4.–6. klass) ja kolmandas astmes (7.–9. klass) on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine;

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõike 3 kohaselt peavad olema kooli õppekavas määratud kooliastmeti liikluskasvatuse teemad, mis tulenevad riiklike õppekavade läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning § 6 lõike 4 kohaselt tuleb kooli õppekavas määrata ka liikluskasvatuse teema käsitlemise ulatus.

Liikluskasvatuse teemad	Liikluskasvatuse ulatus tundides õppeaastas klassi kohta
Jalakäija liiklusreeglid	4
Ohutu liikluskäitumine	2
Liikluses kehtivate normide järgimine ja kaasliiklejatega arvestamine	1
Liikluse reeglitest tulenevad õigused, kohustused ja vastutus	1
Kokku:	8

Vabariigi Valitsuse 20. oktoobri 2011. a määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lõike 5 kohaselt kavandatakse liikluskasvatuse teemad, mida käsitletakse integreerituna ainetundides, määratakse õpetajate poolt õppetevust kavandades. Lõike 6 kohaselt kavandatakse väljaspool õppetundi toimuvad liikluskasvatust toetavad tegevused kooli üldtööplaanis, mille läbiviimise eest vastutab kooli juhtkond.

Ainetundides käsitletavat liikluskasvatuse teemade käsitlemise ulatus ei kajastu käesolevas õppekavas esitatud liikluskasvatuse teemade mahus.

5. Loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord

Põhikooli lõpetamise tingimuseks on, et õpilane on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö, mis lähtub läbivatest teemadest või on õppeaineid lõimiv. Loovtöö on õpilase kavandatud, teostatud ja esitletud töö, mis on teostatud juhendamisel. Loovtööna ei esitata ainekava raames ettenähtud tööd. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.

Loovtöö tähendab uurimust, projekti, kunstitööd või muud taolist, mis lähtub läbivatest teemadest või on õppeaineid lõimiv. Uurimus eeldab materjali kogumist, analüüsimist/süsteemiseerimist ja üldistamist ning järelduste tegemist. Projekt eeldab projekti kavandamist, läbiviimist ja tagasisidestamist. Omaloominguline töö eeldab idee loomist, teose valmistamist ning selle esitlemist avalikult.

Loovtööna ei piisa ainuüksi loodu esitamisest, vaid sellele tuleb lisada kirjaliku tööna vajalikud selgitused, mis võimaldavad mõista, kuidas on loovtöö seotud läbiva teemaga ja/või milliseid õppeaineid on loovtöö lõimiv. Kirjalik selgitus avab loovtöö tausta, esitab eesmärgid ning kirjeldab tööprotsessi, tulemust ning sisaldab õpilase eneseanalüüsi.

Loovtöö on koolis korraldatud selliselt, et direktori käskkirjaga moodustatakse loovtööd korraldav töörühm, kes koostab loovtööde kavandamise, teostamise ja vormistamise juhendi. Samuti korraldab töörühm loovtööde tagasisidestamist kujundava hindamise kontekstis. Kool pakub temaatika, mille hulgast teeb õpilane koostöös klassijuhataja ja/või aineõpetajaga valiku. Loovtöö teema peab lähtuma juhendaja kompetentsusest.

Loovtöö teostab õpilane juhendatud õppeprotsessis. Juhendaja tutvustab õpilasele loovtöö kavandamise, teostamise ja vormistamise juhendit ning annab õpilasele vajaliku õppematerjali valitud teema kohta. Õpilane tutvub vastavasisulise kirjanduse ja varasemate loovtöödega, sõnastab koostöös juhendajaga idee, koostab loovtöö kavandi, koostab tegevuskava idee/ülesande lahendamiseks, teostab idee ja vormistab selle.

Tulemus vormistatakse viisil, mis võimaldab selle esitlemist teistele. Juhendaja annab loovtööle, enne selle esitamist heakskiidu. Loovtöö tulemused salvestatakse viisil, mis võimaldab neid säilitada kooli raamatukogus.

Loovtöö loetakse sooritatuks kui õpilane on: esitanud loovtöö kavandi, milles esitatakse töö idee ja pealkiri, ülesanded ja tegevused, mis töö sooritamiseks on vaja teha, töö analüüsi – kas kõik läks plaanipäraselt, mis läks hästi, mis halvasti, mida oleks võinud paremini teha; valminud loovtöö; esitlenud oma loovtööd teistele.

Loovtöö sooritatakse 8. klassis, mõjuval põhjusel võib loovtööd sooritada ka muul ajal.

Loovtöö hindeks on "arvestatud" või "mitte arvestatud". Õpilasele antakse sõnalist tagasisidet loovtöö teostamise protsessi ja tulemuste kohta. Loovtöö koostamise ning vormistamise nõuded on kirjas dokumentides „Tabasalu Ühisgümnaasiumi loovtöö ettevalmistamise ning hindamise tingimused ja kord“ (Dir.kk 04.03.14 nr 4-1/19Ü) ning „Tabasalu Ühisgümnaasiumi 8. klassi loovtööde vormistamise ja 11. klassi uurimistööde vormistamise juhend“ (Dir.kk 04.03.14 nr 4-1/20Ü).

6. Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus Tabasalu Ühisgümnaasiumis

6.1. Õpilase hindamise alused

6.1.1. Tabasalu Ühisgümnaasiumis järgitakse põhikooli õpilase hindamisel „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 29 – § 30 sätestatud ning juhendatakse „Põhikooli riiklikust õppekavast“ § 19 - § 23.

6.1.2. Hindamise eesmärk on

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppe edukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

6.1.3. Hindamise aluseks on õpitulemused. Eristatakse kujundavat hindamist (õppija arengu toetamine) ja kokkuvõtvat hindamist (saavutatud tulemuste mõõtmine).

6.1.4. Õpilase (ainealaseid) teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas (õppekavas) toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

6.1.5. Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi väljendatakse vastavalt koolisisesele hindamissüsteemile vastavate numbriliste hinnetega.

6.1.6. Klassis hinnatakse üldjuhul ainult positiivset õpitulemust.

6.1.7. Õppeainetes, mis eeldavad erivõimel põhinevaid oskusi (kehaline kasvatus, muusika, kunst, tööõpetus), ei eelistata hindamisel andekust, vaid õpilase püüdlikkust, osalemist õppeprotsessis ja teoreetilisi teadmisi. Kui õpilasele on kehalises kasvatuses meditsiiniliste näidustuste tõttu esitatud erinõuded, hinnatakse õpilase teoreetilisi teadmisi antud aines.

6.1.8. Trimestri algul teeb vastava õppeaine õpetaja õpilastele teatavaks aine nõutavad teadmised ja oskused, nende hindamise aja ja vormi ning hindamise korra.

6.2. Kujundav hindamine

6.2.1. Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämist kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

6.2.2. Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

6.2.3. Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

6.2.4. Kujundava hindamise ühe vahendina kasutatakse õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

6.3. Kasutatav hindesüsteem

6.3.1. Õpilaste teadmisi, oskusi ja vilumusi hinnatakse viiepallisüsteemis, kus hinne „5“ on „väga hea“, „4“ – „hea“, „3“ – „rahuldav“, „2“ – „puudulik“ ja „1“ – „nõrk“.

Hindamisel viiepallisüsteemis:

- 1) hindega „5“ ehk „väga hea“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindega „4“ ehk „hea“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 3) hindega „3“ ehk „rahuldav“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad põhikooli õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
- 4) hindega „2“ ehk „puudulik“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui põhikooli õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
- 5) hindega „1“ ehk „nõrk“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda põhikooli õpilasel oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

6.3.2. Viiepallisüsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „5“ hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindega „4“ 75–89%, hindega „3“ 50–74%, hindega „2“ 20–49% ning hindega „1“ 0–19%.

6.3.3. Õpetaja võib trimestri jooksvate hinnete puhul kasutada numbrilisele hindele lisaks märgendit „+“ ja „-“. Kokkuvõtva hinde puhul „+“ ja „-“ kasutada ei tohi.

Hinne	Aritmeetiline keskmine
5	5
5-	4,75
4+	4,25
4	4
4-	3,75
3+	3,25
3	3
3-	2,75

6.3.4. Kool võib kasutada põhikoolis valikainete hindamisel hinnanguid „arvestatud“ ja „mittearvestatud“, neid hinnanguid ei teisedata viiepallisüsteemi.

6.4. Hinnetest ja kontrolltöödest teavitamine

6.4.1. Hinnetest ja hinnangutest teavitatakse õpilast ja tema vanemat (seaduslikku esindajat) eKooli kaudu. Õppeaasta lõpul väljastatakse klassitunnistus paber kandjal ainult 1.-4. klassi õpilasele.

6.4.2. Õpilasel ja tema vanemal on õigus saada vastavalt klassi- või aineõpetajalt teavet oma hinnete kohta.

6.4.3. Õppepäevas võib olla üks arvestuslik töö, sealhulgas kontrolltöö, praktiline töö. Kontrolltöö põhineb ulatuslikul materjalil, mis hõlmab mitme tunni, peatüki või aineosa kontrolli.

6.4.4. Kontrolltöö toimumise ajast teatatakse õpilastele vähemalt 5 õppepäeva enne kontrolltöö toimumist.

6.4.5. Kavandatud kontrolltöö aeg fikseeritakse eKoolis kontrolltööde plaanis. Õpetaja, kes esimesena fikseeris oma aines töö, saab õiguse selle läbiviimiseks.

6.4.6. Tunnikontrolle võib teha igas tunnis. Tunnikontroll kontrollib eelneva tunni teadmisi.

6.4.7. Õpilasel, kes viibib ainetunnis, ei ole õigust ilma mõjuva põhjuseta keelduda kontrolltöö või tunnikontrolli kirjutamisest. Kui õpilane keeldub tunnis töö kirjutamisest, siis hinnatakse õpilast hindega „1“.

6.4.8. Loovtööd hinnatakse põhikoolis vastavalt „Tabasalu Ühisgümnaasiumi loovtöö ettevalmistamise ning hindamise tingimused ja kord“ kehtestatud korras.

6.5. Käitumise ja hoolsuse hindamine

6.5.1. Käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, täitma kooli kodukorra nõudeid ning motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid.

6.5.2. Põhikoolis hinnatakse õpilase käitumist ja hoolsust igal trimestril.

6.5.3. Käitumishinde panemisel lähtutakse kooli kodukorra reeglitest, üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormidest ning põhjuseta puudunud ja hilinetud tundide arvust. Aineõpetajad fikseerivad käitumishinde eKooli. Klassijuhataja arvamusel on otsustav kaal käitumishinde määramisel.

6.5.4. Käitumishinne ei kajasta teadmisi.

6.5.5. Hoolsuse hindamise aluseks põhikoolis on õpilase suhtumine õppeülesannetesse: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.

6.5.6. Käitumist ja hoolsust hinnatakse hinnetega „eeskujulik“, „hea“, „rahuldav“ ja „mitterahuldav“.

6.6. Järelvastamise ja järeltööde sooritamise kord

6.6.1. Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega „puudulik“ või „nõrk“ või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks haldusmenetluse seaduse järgi.

6.6.2. Järelevastamine või järeltööde sooritamine toimub vastavalt kooli konsultatsiooniplaanile, mis on avalikustatud kooli koduleheküljel.

6.6.3. Kui õpilane puudub pärast töö hindele „puudulik“ või „nõrk“ sooritamist kahe nädala jooksul koolist mõjuvatel põhjustel ja soovib oma eelnevalt saadud mitterahuldavat hinnet parandada, on ta kohustatud aineõpetajale sellest kahe nädala jooksul teada andma. Sellisel juhul lepitakse aineõpetajaga erandkorras kokku hilisem järeltöö aeg.

6.6.4. Kui kahe nädala jooksul ei ole sooritamata töö mõjuvate põhjusteta vastatud või õpetajale pole erandolukorras teada antud, kantakse hinne „nõrk“ eKooli ja seda ei saa enam parandada.

6.6.5. Kui puudulikule hindele sooritatud töö järeltöö hinne on taas puudulik, siis seda tööd enam parandada ei saa ning hinnet eKooli ei märgita, vaid lisatakse põhitöö hindele kommentaar. Kõrgemale tulemusele parandatud hinne on tähistatud eKoolis tärniga (näiteks 3*) ja see asendab puudulikku hinnet.

6.6.6. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega „nõrk“. Järele ei saa vastata hinnet „nõrk“, kui see on saadud kõrvalise abi või mahakirjutamise tõttu.

6.6.7. Õpilase poolt tegemata töö märgitakse eKooli päevikus „!“ . Kui „!“ on kahe nädala jooksul järele vastamata, siis muutub eKoolis märges „!“ hindeks „1“ ja seda ei saa enam parandada.

6.7. Üleminekuksamite ja arvestuste sooritamine

6.7.1. 8. klassis viiakse õppeaasta lõpus läbi ühes õppeaines üleminekuksam.

6.7.2. Üleminekuksami hinne on võrdne ühe trimestrihindega.

6.7.3. Õpilane, kes sooritab üleminekueksami mitterahuldavale hindele, on kohustatud sooritama järelksami.

6.7.4. Laiendatud juhtkond määrab õppeaine, milles sooritatakse üleminekueksam. Õpilastele tehakse see teatavaks hiljemalt 15. jaanuaril.

6.7.5. Üleminekueksamitöö koostab aineõpetaja koostöös oma õppetooli õpetajatega ja esitab selle kinnitamiseks vähemalt kaks nädalat enne eksamit.

6.7.6. Koolil on õigus teha koolisiseid tasemetöid õppeaasta lõpul. Tasemetöö aeg ja aine tehakse õpilastele teatavaks 1. aprillil.

6.7.7. Tasemetöö hinne omab olulist kaalu trimestrihinde väljapanemisel.

6.8. Kokkuvõttev hindamine põhikoolis

6.8.1. Kokkuvõttev hindamine põhikoolis on hinnete koondamine trimestrihinneteks ning trimestrihinnete koondamine aastahinneteks.

6.8.2. Kokkuvõtva hindamisena mõistetakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikele 4 arvestab kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana.

6.8.3. Õpilast ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemat teavitatakse kokkuvõtivatest hinnetest kooli kodukorras sätestatud korras.

6.8.4. Kokkuvõttev trimestrihinne pannakse vähemalt kolme hinde alusel.

6.8.5. Trimestrihinde väljapanekul arvestab õpetaja tööde kaalukust, kuna hinnete osakaal on erinev (vt punkt 6.1.8).

6.8.6. Õppeaine aastahinne pannakse välja trimestrihinde ja üleminekueksami hinnete alusel enne õppeperioodi lõppu.

6.8.7. Õppeaines, mida õpitakse ühe nädalatunniga, tuleb trimestrihinne välja panna trimestri lõpus.

6.8.8. Kui õppeaine trimestrihinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, loetakse aastahinde väljapanekul antud õppeveerandi vältel omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk“.

6.8.9. Õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik“ või „nõrk“ või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt logopeediline abi, eripedagoogiline õpiabi jm).

Kui trimestri jooksul ei ole õpetaja saanud õpilase põhjusega puudumiste tõttu hinnata õpilase teadmisi ja oskusi õppeaines, võib jätta hinne välja panemata. Sel juhul rakendatakse õpilasele uuel trimestril individuaalset õppekava nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ning seejärel hinnatakse kokkuvõtvalt.

Kui trimestri jooksul ei ole õpetaja saanud õpilase põhjusega puudumiste tõttu hinnata õpilase teadmisi ja oskusi õppeaines, võib õpetaja hinnata õpilase teadmised hindega „nõrk“.

6.8.10. 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetöele.

6.8.11. Aastahinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetöele või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.

6.8.12. Punktides 6.8.10. ja 6.8.11. sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.

6.8.13. Kui õpilane tuleb teisest koolist üle õppeaasta keskel, siis arvestatakse eelmises koolis saadud kokkuvõtvaid hindeid.

6.9. Täiendav õppetöö ja klassikursuse kordamine põhikoolis

6.9.1. Õpilane jäetakse täiendavale õppetöele õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ või „nõrk“. Täiendavale õppetöele jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.

6.9.2. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel 10 õppepäeva jooksul spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused.

6.9.3. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu.

6.9.4. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

6.9.5. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

6.9.6. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

6.10. Õpilase järgmisse klassi üleviimine

6.10.1. Õpilase järgmisse klassi üleviimise otsustab õppenõukogu.

6.10.2. 1.–8. klassis viiakse õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, järgmisse klassi üle enne õppeperioodi lõppu. Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmisse klassi üle hiljemalt 30. augustiks.

6.10.3. Individuaalse õppekava alusel õppiva õpilase üleviimine järgmisse klassi on fikseeritud tema individuaalses õppekavas.

6.11. Hinde vaidlustamine

6.11.1. Õpilasel ja tema seaduslikul esindajal on õigus hinded vaidlustada haldusmenetluse seaduse järgi pärast hinde teada saamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.

6.11.2. Hinde vaidlustamise korral teeb kooli direktor otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast alates.

6.12. eKoolis kasutatavad tähised

6.12.1. Lisaks numbrilistele hinnetele võib eKoolis kasutada järgmisi tähiseid:

„r“ – puuduvad kehalise kasvatus riided/vahendid

„t“ – vabastatud tõendiga, aga osaleb kehalise kasvatus tunnis

„k“ – täitmata kodune ülesanne

„!“ – täitmata õppeülesanne (arvestuslik töö/kontrolltöö/muu oluline õppeülesanne hindamiseks esitamata)

„ar“ – arvestatud

„ma“ – mittearvestatud

6.12.2. eKoolis kasutatakse puudumiste ja hilinemiste märkimiseks järgmisi tähiseid:

„p“ – puudumine, mis on põhjendamata;

„h“ – puudumine haiguse tõttu;

„v“ – puudumine kodustel ja vabandavatel põhjustel

„+“ – põhjuseeta hilinemine

„w“ – põhjusega hilinemine

„tyg - kooli esindamas (olümpiaad, viktoriinid jms)

„mu“ - muusika/rahvatants

„sv“ - puudumine spordivõistluste tõttu

„v“ (jäeb alles) muud vabandatavad puudumised

„TÕ“ - täiendav õppetöö

7. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord

Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane tavaklassis.

Direktor määrab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edaspidi „Kordineerija“), kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide ja õpetajate vahel. Andekate õpilaste korral kaasatakse koostöösse ka õpilase juhendaja.

Kordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks, tehes selleks koostööd õpetajate ja tugispetsialistidega.

Direktori või kordineerija otsusel võib haridusliku erivajadusega õpilasele rakendada põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 48 sätestatud järgmisi meetmeid, mille rakendamise eeldusena ei ole ette nähtud nõustamiskomisjoni soovitus:

- 1) tugispetsialisti teenus,
- 2) individuaalse õppekava rakendamine,
- 3) pikapäevarühma vastuvõtmine,
- 4) vanema nõusolekul õpilase üleviimine hariduslike erivajadustega õpilaste õppe paremaks korraldamiseks moodustatud õpiabirühma.

Vajadusel avab kool erinevaid rühmi (logopeediline ja/või eripedagoogiline õpiabi) ning klasse (õpiraskustega õpilaste klass, lihtsustatud õppekaval olevate õpilaste klass, väikeklass). Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamisel koolis lähtutakse dokumendist „Hariduslike erivajadustega õpilast toetava tugisüsteemi korralduspõhimõtted TÜG-is“ (Dir.kk 29.09.2014 nr 4-1/7Ü).

Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu.

Meetme rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut.

Meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt kord õppeaastas õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad omapoolsed soovitused.

Meetmete rakendamise perioodi lõpul hindab kordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb ettepanekud vanemale ja vajaduse korral kooli direktorile edasisteks tegevusteks: meetme rakendamise lõpetamine; meetme rakendamise jätkamine samal või tõhustatud viisil; meetme vahetamine või muu meetme lisamine; täiendavate uuringute teostamine, eriarsti, erispetsialisti või nõustamiskomisjoni poole pöördumise soovitamine.

Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitused õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitused, testimiste ja uuringute tulemused ning nõustamiskomisjoni soovitused õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed dokumenteeritakse haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil. Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutavad isikud koolis määrab direktor.

Põhikooli riiklikus õppekavas § 17 sätestatud tingimustel ja korras kohaldatakse hariduslike erivajadustega õpilastele põhikooli riiklikus õppekavas § 17 lubatud erisusi:

- 1) Kui põhikooli klassis õpib välisriigist saabunud õpilane, kelle eestikeelse õppe kogemus põhikoolis on olnud lühem kui kuus õppeaastat, võib kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada „Eesti keel teise keelena” ainekava alusel;
- 2) Hariduslike erivajadustega õpilasele koostatakse vastavalt vajadusele individuaalne õppekava.
- 3) Õpiraskustega õpilaste klassis või väikeklassis võib ette näha vähendatud või asendatud õpitulemused.
- 4) Väikeklassis võib muuta tunnijaotusplaani ja/või näha ette vähendatud õppekoormuse, kuid mitte alla 20 õppetunni õppenädalas.

7.1. Individuaalse õppekava koostamine või muu tugisüsteemi määramine õpilasele, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused

Individuaalse õppekava määramisel ja koostamisel lähtutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 18 sätestatud, põhikooli riiklikus õppekavas § 17 lõikes 4 ja § 22 lõikes 7 sätestatud. Muu tugisüsteem määratakse õpilasele põhikooli riiklikus õppekavas § 22 lõikes 7 sätestatud tingimustel.

Individuaalse õppekava rakendamine tugimeetmena põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 58 lõikes 3 sätestatud tähenduses toimub põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 58 lõigetes 1 kuni 9 ja § 12 lõikes 1 sätestatud tingimustel ja korras.

Õpilane viiakse individuaalsele õppekavale üle Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a määruse nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 28 punkti 6 alusel, mille kohaselt individuaalsele õppekavale üleviimine vormistatakse direktori käskkirjaga. Haridus- ja teadusministri 25. augusti 2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 6 lõike 2 kohaselt märgitakse õpilasraamatu õpilase leheküljele andmed individuaalse õppekava rakendamise kohta. Haridus- ja teadusministri 25. augusti 2010. a määruse nr 52 § 12 lõike 7 kohaselt individuaalse õppekava alusel õppiv õpilane kantakse klassipäeviku üldnimikirja vastava märkega.

8. Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine

Karjääriõpe toimub koolis läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemise kaudu õpetajate kavandatud õppeprotsessi käigus. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ sisu ja eesmärgid arvestatakse kooli õpikeskkonna kujundamisel. Sellest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlemised, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleleid, klassidevahelisi ja ülekoollisi projekte. Tunnivälise tegevuse käigus saavad õpilased projekti- ja kutsepäevade, õppekäikude jms raames toetust karjääriotsuste ja eneseteostuse planeerimiseks.

Karjääriinfot edastab ning õpilasi nõustab karjäärikoordinaator/huvijuht. Tulenevalt huvijuhi pädevusest, vastavalt Vabariigi Valitsuse 22. novembri 2000. a määrusele „Õpetajate koolituse raamnõuded“ § 24 on huvijuht abiks õpilastele, et:

- 1) toetada nende osalemist erinevates noorteprojektides ja -programmides ning rahvusvahelises suhtluses;
- 2) olla õpilase usaldus- ja kontaktisikuks suhetes täiskasvanute maailmaga;
- 3) vahendada õpilastele vajalikku informatsiooni vabaajategevuse ja kutseuunitluse alal;
- 4) toetada õpilasi eluaegse õppe põhimõtte väärtustamisel.

Karjääriõppe hulka kuulub ka karjääri- ja tööteemalise kirjanduse soovitamine ning kataloogide tutvustamine edasiõppimise või õppekavavälise õppimise võimaluste kohta. Karjääriõpet toetab veebilehekülj aadressil – www.rajaleidja.ee

Nõustamine toimub eelneval kokkuleppel karjäärikoordinaator/huvijuhiga.

Karjääriteenuste kättesaadavus tagatakse:

- 1) ainetundides läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemisel;
- 2) valikkursuste kaudu (majandus- ja ettevõtlusõpe, tehnoloogia jne);
- 3) ürituste kaudu (teaduspäev, töövarjupäev, õpilasfirma, teadlaste öö);
- 4) edasiõppimist tutvustavate õppepäevade kaudu nii koolis kui väljapool kooli;
- 5) arenguvestlustel;
- 6) alates 7. klassist Europassi pidamise kaudu.

Koolis korraldatakse õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning tagatakse õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavus.

9. Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus

Teavitamisel juhindutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses § 55 sätestatust. Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatud kordade kohaselt. Teavitamisel järgitakse „Avaliku teabe seaduses“ ning „Haldusmenetluse seaduses“ teavitamisele sätestatut.

9.1. Põhikoolis klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse põhikoolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Põhikool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

9.2. Põhikoolis nõustatakse vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

9.3. Põhikoolis korraldatakse õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagatakse õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavus.

9.4. Põhikoolis on tagatud õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavus õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestri algul.

10. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

10.1. Õpetajad kuuluvad ainevaldkonniti õppetoolidesse. Õppetooli tööd koordineerib õppetooli juhataja.

10.1.1. Õppeaasta lõpul esitatakse juhtkonnale õppetooli töö aruanne, mis koosneb järgmistest osadest:

- 1) õppetooli koosseis;
- 2) õppeaasta eesmärgid ja nende täitmine;
- 3) toimunud koosolekud (nende peamised päevakorrapunktid);
- 4) olulisemad üritused, nende analüüs (õnnestumised ja parendusvaldkonnad);
- 5) õppetöö - selle tulemuslikkuse analüüs (ülevalde eksami-, üleminekuksamite ja tasemetööde tulemustest, õnnestumised ja parendusvaldkonnad);
- 6) koostöö (õppetooli siseselt, õppetooli vahel, teiste huvigruppidega);

7) üldine hinnang õppetooli tööle õppeaasta jooksul: olulisemad õnnestumised ja parendusvaldkonnad ning ettepanekud;

8) eesmärgid järgnevaks õppeaastaks.

10.2. Vastavalt vajadusele koondutakse töögruppideks, mis tegelevad kooli arendustegevusega või mõne muu hetkel koolis päevakohase õppe-kasvatustegevuse teemaga.

10.3. Õpetajad koostavad oma ainetes töökavad.

10.3.1. Töökava koostatakse kooli õppekavas esitatud ainekavade alusel.

10.3.2. Õpetaja töökava koostamise eesmärgiks on kirjeldada taotletavate õpitulemusteni jõudmist.

10.3.3. Õpetaja töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja -materjale, õpitavaid teemasid, õppesisu, planeeritud kontrolli ja hindamist, seotust läbivate teemade ja üldpädevustega.

10.3.4. Õpetaja koostab õppeaasta alguses töökava ja esitab selle õppetoolijuhatajale/õppejuhile/direktorile nõudmisel.

11. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

11.1. Kooli õppekava muutmise algatamine

11.1.1. Direktor otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse.

11.2.1. Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides, siis algatab kooli õppekava muutmise direktor.

11.2. Kooli õppekava muudatuste ettevalmistamine

11.2.1. Kui direktor on otsustanud kooli õppekava uuendamise ja täiendamise vajaduse, siis kutsub direktor kokku töörühma, lähtudes põhikooli riikliku õppekava § 24 lõikes 3 ja gümnaasiumi riikliku õppekava § 19 lõikes 3 esitatud sättest, kes valmistab ette kooli õppekava muudatused.

11.2.2. Kooli õppekava muudatused vormistatakse kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõuna. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu peab olema kooskõlas kehtiva õigusega.

11.3. Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu esitamine enne selle kehtestamist arvamuse saamiseks hoolekogule, õppenõukogule, õpilasesindusele.

11.3.1. Direktor esitab kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu enne selle kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule. Arvamuse küsimisel lähtub direktor kooli asjaajamiskorras sätestatud korrast.

11.3.2. Direktor vaatab hoolekogu, õpilasesinduse ja õppenõukogu arvamused läbi. Kui hoolekogu, õpilasesindus või õppenõukogu on leidnud, et kavandatavad õppekava muudatused on vastuolus kehtiva õigusega, siis kutsub direktor kokku töörühma, kes viib kooli õppekava muudatused vastavusse kehtiva õigusega.

11.4. Kooli õppekava kehtestamine

11.4.1. Tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 on kooli õppekava kehtestajaks direktor. Kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 71 lõikega, toimub kooli õppekava kehtestamine käskkirjaga.

11.4.2. Kui direktor jätab kooli õppekava või selle muudatused kehtestamata, siis algab kooli õppekava uuendamise või täiendamise protsess algusest peale.

11.5. Kooli õppekava muudatuste avalikustamine

11.5.1. Kool avalikustab, tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 69 lõikes 1 sätestatud nõudest, kooli õppekava koos muudatustega kooli veebilehel ja loob kooli raamatukogus võimalused kooli õppekavaga tutvumiseks.

11.5.2. Kooli õppekava muudatused esitatakse kooli õppekava terviktekstis, näidates ära õppekava muutused viitega direktori käskkirja numbrile ja kuupäevale, millega õppekava muudeti. Samuti märgitakse muudatuse viite juurde muudatuse jõustumise kuupäev.